

PRAEFATIO

Si qua medicinae pars est, quae etiamnum crassis occultata est & circumfusa tenebris, a certitudine maxime distat remota, atque insigni erronearum opinionum copia referta bonaeque methodi est experta, materia certe est medica, quae in eo, in quo adhuc versatur statu, horum vitiorum jure meritoque est accusanda. Quem enim materiae medicae non ignarum & distinctae solidaeque hujus doctrinae cognitioni acquirendae studentem praeterit, quot & quam variae simplicibus medicamentis, ut radicibus, herbis, floribus, seminibus, aliisque assignentur partes constitutivae, quas, si examini subjiciuntur, a natura ipsis non inesse, deprehenditur, & quot quamque diversae simplicibus medicamentis non attribuantur virtutes, quarum praesentia nulla demonstrari potest ratione? Idem insignis medicorum de simplicium medicamentorum partibus constitutivis & virtutibus dissensus variaeque sententiae confirmant

PRAEFATIO.

firmant satisque superque declarant, quam parum certitudinis materiae insit medicae quamque infirmo ac debili sit superstructa fundamento. Neque id cuidam mirum videri potest, cum medici parum vel nihil curae & operae impenderint philosophiae addiscendae illique in medicina applicandae, de distinctis & completis partium medicamenti constitutivarum & virtutum harumque specierum notionibus acquirendis nihil vel saltem parum fuerint solliciti nec legitimam partes medicamentorum constitutivas earumque virtutes inveniendi & determinandi methodum elegerint. Multi quidem medici non longo abhinc tempore omnem navarunt operam in detegendis partibus medicamentorum constitutivis & virtutibus, eorumque conatus maximopere sunt laudandi, inprimis vero *illustris Dominus Geoffroy* multum laboris hanc in rem infumfit, sed, si verum fateri licet, omnibus his laboribus veritas non fuit detecta sed potius obscurata magisque occultata falsaeque atque erroneae opiniones in materiam fuerunt introductae medicam. Cui haec absorta & a veritate aliena videntur, illa inveniet demonstrata in hujus systematis sectione de cognoscendis & determinandis medicamentorum partibus constitutivis & virtutibus. Si enim partes medicamentorum constitutivae sunt detegendae, cavendum est, ne partes medicamentorum constitutivae proximae confundantur cum remotis; alias enim ex hac confusione innumeri & gravissimi oriuntur errores. Deinde in hoc systemate demonstravi, quod partes medicamentorum constitutivae cognosci & detegi possint vel ope chemiae vel sine ista ope sensuum, & quod, si partes medicamentorum sunt chemiae beneficio investigandae, ejusmodi operationes chemicae aliaque instrumenta ad hunc finem non sint adhibenda, quae naturalem partium constitutivarum mixtionem atque indolem alterant, invertunt & destruant, vel nova quaedam ex medicamentis producant corpora, quae ipsis a natura non insunt sed arte fuerunt producta.

)(

cta.

PRAEFATIO.

Sta. Plurimi, inprimis *illustris Dominus Geoffroy*, aliique, qui ejus methodum investigandi partes medicamentorum constitutivas fuerunt secuti, ad has ope chemiae detegendas destillatione sicca vsi atque argumentati fuerunt, quod omnia ea, quae destillationis siccae ope ex medicamentis obtinuerunt, sint partes eorum constitutivae, quae ipsis a natura insunt. Verum enim vero quam maxime hac in re non se solum sed alios etiam fefellerint, in systemate ipso perspicue demonstravi atque id iis optime perspectum erit & cognitum, qui materiam medicam & chemiam penitius, quam vulgo fieri solet, introspexerunt. Nam destillatione sicca medicamenta resolvuntur in partes constitutivas non proximas sed remotas, e. g. medicamentum, cujus pars constitutiva proxima est resina, destillationi siccae subjectum non largitur resinam, sed liquorem acidum & oleum, quae partes sunt constitutivae resinae proximae, medicamenti vero remotae. Deinde destillatio sicca naturalem partium constitutarum mixtionem atque indolem alterat, immutat & destruit, quin ex medicamentis alia & nova producit corpora, quae non sunt partes eorum constitutivae nec ipsis a natura insunt. Quis enim in physices & chemiae principiis adeo parum est versatus, ut nesciat, quod ignis corpora, eorum partes, naturalem horum & partium ea constituentium mixtionem atque indolem immutare atque destruere, partes eorum a se invicem segregare, pristinam earum combinationem tollere, novam efficere atque nova producere possit corpora. Praeterea neminem chemiae gnarum latere potest, quod vi ignis ex corpore partes oleosae & salia acida continente sal alcali tam fixum quam volatile atque accedente combinatione salis alcali volatilium cum acido sal ammoniacale produci queat, quamvis haec salia corpori a natura non insint. Quae igitur cum ita sint, concludi non potest, quod ea, quae destillatione sicca e medicamentis producantur, sint partes eorum constitutivae iisque a natura insint.

PRAEFATIO.

sint. Quamquam vero falsissima sit haec argumentandi ratio, nihilominus tamen maximopere est mirandum, quod medici etiam celeberrimi eam sequantur, atque ut dicta comprobem, placet ex innumeris, quae mihi hac de re suppetunt, exemplis haec tantum allegare, quod *illustris Dominus Geoffroy*, qui ad partes medicamentorum constitutivas sicca usus fuit destillatione, gummi ammoniaco sal ammoniacale & tartareum, mannae tartarum copiosum & sal ammoniacale & opio aliisque sal alcali inesse contendat, quorum tamen praesentia nulla potest demonstrari ratione. Qua vero methodo partes medicamentorum constitutivae tam ope chemiae quam sensuum sint detegendae, id in ipsa pertractatione dedi explicatum atque, hanc ut adeat, benevolum lectorem rogo.

Ad virtutes medicamentorum quod attinet, illae cognoscuntur vel a priori vel a posteriori. A posteriori ad harum cognitionem pervenimus, si ad ea attendimus, quae experientia nos docet de effectibus medicamentorum usum in corpore humano sequentibus. A priori vero illas detegere possumus ope chemiae & physicae. Physica enim demonstrat vires corporum, quae per illas fieri possunt, & leges, secundum quas corpora in se invicem agunt. Nunc medicamenta in sensu strictiori accepta sunt corpora. Qua de re physicae cognitio ad virtutes medicamentorum cognoscendas eorumque agendi modum explicandum maxime est necessaria neque sine illa medicamentorum modus agendi virtutesque possunt demonstrari. Deinde medicamentorum virtutes rationem suae existentiae sufficientem habent in partibus eorum constitutivis, id quod in ipsa pertractatione luculentissime probavi, adeoque de medicamentorum virtutibus cognitionem acquirere non possumus, nisi eorum partes constitutivas habeamus cognitatas atque perspectas. Verum enim vero ad harum cognitionem pervenire non possumus nisi ope chemiae.

PRAEFATIO.

miac. Quam ob rem ad virtutes medicamentorum cognoscendas necessario chemiae cognitio requiritur. Quam per-
verso vero modo quamque infelici successu tam physica quam
chemia fuerit in materia medica applicata, ex antecedenti-
bus clarissime elucescit atque apparet.

Quum igitur materia medica tot tantisque laboret vitiis
atque imperfectionibus, nemini profecto miram videri pot-
est, me in tanto librorum, qui jam de materia prodierunt
medica, numero novum de eadem librum in lucem emittere.
Multos quidem, qui mihi minus favent nihilque boni a me
proficisci posse sibi persuadent, hunc meum laborem prorsus
inutilem atque supervacaneum esse declaraturos facile praevi-
deo, ideo, ne justam accusationis causam se invenisse putent,
ad omnes omnino bonos atque aequos rerum arbitros provo-
co, semperque, si opus est, demonstrare possum, quod li-
brorum de hoc argumento editorum plerique modo dictis la-
borent vitiis, argumentum nec distincte nec adaequate nec
legitimo fuerit pertractatum ordine, fere omne id, de quo
fermo est, nec fuerit definitum, vel, si hoc factum fuerit,
quod tamen rarissimum est, saltem non legitime explicatum,
theses probatione & determinatione indigentes sint nec rite
determinatae nec demonstratae, notiones fere omnes negle-
ctae vel non legitime conditae & propositiones sibi contradi-
centes sint accumulatae, quae omnia non possunt non animo
veritatis & certitudinis studio maximum creare taedium.

Ne vero in ea, quae in aliis reprehendi, vitia incurram
eorumque me reddam reum atque participem, omnem omni-
no navavi operam, ut ea evitarem atque e contrario legum in
argumento methodo scientifica elaborando observandarum
haberem rationem. Hoc sine de rebus, de quibus locutus fui,
distinctas & completas suppeditavi notiones atque adserta ex
certis atque indubitatis principiis ope syllogismorum legitime
inter se cohaerentium deduxi, & non observationes solum
atque

PRAEFATIO.

atque experimenta in aliorum scriptis communicata laboriose conquisivi, sed ipse etiam manus admovi & cum medicamentis simplicibus selectioribus varia non sine labore institui experimenta chemica aliorumque experimenta reiteravi, ne cum aliis fallerer & fumum venderem. Neque vanae gloriolae studio nec inconsulto scripturandi pruritu nec denique insolentiori aliorum labores carpenti libidine, sed commoda aliqua occasione incitatus hoc publicae luci exposui opusculum. Cum enim auditoribus meis materiam explicarem medicam, nullum, quem praelectionibus meis destinarem, commodum eaque, quam desiderabam, methodo scriptum invenire potui librum, unde ipse theses quasdam elaborare fui coactus, ita, ut demonstrationes atque illustrationes omiserim, has autem in praelectionibus meis addiderim. Cum vero iterum iterumque materiam docerem medicam, has theses earumque demonstrationes iterum animo mecum volutavi, examinavi, acriusque perpendi iudicio, quo facta decrevi, has meas cogitationes publicae exponere luci.

Ut vero lector benevolus luculenter perspiciat rationem, cur hunc nec alium in elaborando hoc opusculo secutus fuerim ordinem, ad sequentia ut attendat, eum rogo. Materia medica tradit cognitionem medicamentorum simplicium. Nunc cognitio rei versatur circa rationem rei sufficientem qua talem vel non. In casu priori dicitur cognitio rei philosophica, in posteriori autem historica, atque ex principiis notum est philosophicis, quod philosophica rei cognitio historicam semper supponat nec sine hac consistere queat. Porro medicum rationalem oportet, non historicam solum sed philosophicam etiam medicamentorum cognitionem sibi acquirere. Qua de re in materia medica non historica solum sed philosophica etiam medicamentorum cognitio est tradenda. Verum enim vero medico de medicamentis nihil magis scitu est necessarium quam eorum virtutes, modus adhibendi, & quae exinde confici & praeparari possunt,

PRAEFATIO.

alia medicamenta. Hinc ut materia medica virtutes medicamentorum, eorum modum adhibendi & praeparata exponat necesse est. Nunc virtutes medicamentorum explicari nequeunt, nisi partes medicamentorum constitutivae earumque diversae species sint cognitae. Quam ob rem in materia medica tam de partibus medicamentorum constitutivis, quam de iis cognoscendis & determinandis est agendum. Ad virtutes medicamentorum pertinet eorum modus agendi. Quocirca & hic in materia medica est explicandus, atque in hoc exponendo illustri Domini Hambergeri principia sum secutus. Porro materia medica agit de medicamentis vel in genere vel in specie & philosophia nos docet, quod nos de rebus inferioribus distincte cogitare atque decenter agere nequeamus, nisi superiorum ut generum notiones cognitae habeamus atque perspectas & generaliora applicemus ad specialiora. Materia igitur medica, si rite & legitime est pertractanda, in duas dividi debet partes, in quarum prima agendum est de materia medica in genere & in altera de materia medica in specie. Ex his igitur omnibus univique erit perspectu facillimum, cur in hoc elaborando systemate hunc nec alium elegerim ordinem atque sectiones & capita in hoc nec alio sese excipiant ordine. Me quidem non praeterit, quod alio ordine in pertractanda materia medica fuerint usu e. g. alphabetico, secundum tria naturae regna, partes constitutivas, saporem, locum natalem, sed optime quoque scio, omnes ejusmodi ordines minus congruos esse atque convenientes meoque longe postponendos. Denique medicinae studiosis summa cum prudentia & felicitate artem exercituris medicam scitu nihil utilius est & magis necessarium, quam in quibusnam morbis, quo tempore, sub quibus circumstantiis, qua forma & dosi & quibusnam cum cautelis medicamenta sint exhibenda, seu, ut paucis me expediam, eos scientia materiam medicam in praxi applicandi instructos esse oportet. Quam ob causam materia medica a docentibus ita est pertractanda, ut discipulis simul via & media ad hanc perveniendi
noti-

PRAEFATIO.

notitiam ostendantur atque ejusmodi allegentur exempla, quae imitari atque in casibus obviis applicare possunt. Nam si quis vel maxime materiam calleret medicam neque illam in praxi applicare posset, fructu hujus scientiae egregio destitueretur. Vt igitur amplissimum hujus scientiae usum ejusque in praxi applicationem clarius ostenderem, loco exemplorum formulas vsui aptas, tutas & jam probatas subjunxi, & cum mihi per longum temporis spatium perpetua cum *Medicorum olim principe, illustri b. m. Friderico Hoffmanno, Praeceptore & Patrono meo omni animi sanctitate colendo* consuetudine frui atque eius non a manibus solum esse sed etiam privatissima in addiscenda atque exercenda praxi medica opera vti licuerit, eoque duce commodissimam me in aegris visitandis & curandis consiliisque elaborandis medicis exercendi habuerim occasionem, ejusmodi quoque hoc in opusculo allegavi formulas, quibus celeberrimus hic quondam medicus frequentissime fuerat vsus, plurimas tamen ipse concinnavi atque ad ejus mentem accommodavi. Patet hinc simul ratio, cur materiam, quam nunc publicae expono luci, medicam nominaverim ad praxin applicatam.

Trado Tibi nunc, Lector benevole, partem hujus systematis primam atque initium partis secundae, in qua post mannae considerationem absolutam mihi, cum aliorum, quibus implicitus fui, negotiorum multitudo me impediverit, quo minus ad sequentia progredi potuerim, finis huic opusculo fuit imponendus. Ea, quae supersunt, in posterum elaborabo atque partis alterius librum primum de medicamentis evacuantibus ad finem perducam, atque hoc absoluto librum secundum de medicamentis alterantibus elaborabo. Nihil amplius restat, quam vt me meumque hunc laborem *Tuo, Lector Benevole*, favori commendem Teque rogem, vt errata typographica amice corrigas & meum *Tibi* inserviendi studium serena ac benevola accipias mente. Vale mihi que fave. Dabam d. XXIV. Septembris MDCCL.

Conspe-